

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

Факультет будівництва та архітектури
Кафедра архітектури

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з НВР ЛНУП

_____ професор Віталій Боярчук

“ _____ ” _____ 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«СКУЛЬПТУРА»

(Назва Навчальної Дисципліни)

РВО Перший бакалаврський рівень

Ступінь вищої освіти **«Бакалавр»**

Галузь знань **02 «Культура і мистецтво»**

спеціальність **022 «Дизайн»**

ОПП **«Дизайн середовища»**

Львів 2024

Робоча програма дисципліни «Скульптура»

для підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю 022 «Дизайн»

ОС «Бакалавр» III курсу

Розробники: ст. викладач Степан ПІСЬО

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри архітектури

Протокол від "...." 2024 року № ...

Завідувач кафедри: др. мист., професор _____ Романа КЮНЦЛІ

(підпис)

Робочу програму схвалено на засіданні методичної комісії (ради)
факультету будівництва та архітектури ЛНУП

Протокол від "...." 2024 року № ...

Голова методичної комісії: к.т.н., в. о. професора _____ Андрій МАЗУРАК

(підпис)

1. Опис навчальної дисципліни

Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти

Рівень вищої освіти: Бакалавр

Галузь знань: 02 «Культура і мистецтво»

Спеціальність: 022 «Дизайн»

Характеристика навчальної дисципліни: вибіркова

Кількість кредитів - 3

Загальна кількість годин - 90

Вид контролю: залік, згідно навчального плану

Співвідношення кількості годин аудиторних занять та практичних до загальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 53,3 %

Анотація дисципліни

Дисципліна «Скульптура» охоплює вивчення основних принципів та технік створення об'ємних скульптурних композицій і художнього декору в сучасному інтер'єрі. Студенти ознайомлюються з різними матеріалами (гіпс, пластилін, дерево, пластик, сучасні синтетичні матеріали), а також із методами їх обробки та інтеграції в простір інтер'єру.

Робоча програма дисципліни «Скульптура» розроблена для студентів III курсу спеціальності 022 «Дизайн» в межах освітньо-професійної програми (ОПП) «Дизайн середовища» та є частиною підготовки бакалаврів в галузі дизайну. Дисципліна спрямована на поглиблене вивчення основ скульптурної творчості, розвитку просторового мислення та освоєння різноманітних технік і

матеріалів, необхідних для створення об'ємних художніх та дизайнерських об'єктів.

Програма включає в себе різні заняття з історії та теорії скульптури, а також практичні заняття, на яких студенти ознайомлюються з різними техніками створення скульптурних творів. Окремий акцент зроблено на освоєння роботи з матеріалами, такими як глина, пластилін, гіпс, дерево, метал, а також новітні технології, що використовуються в сучасному скульптурному дизайні.

Студенти виконують індивідуальні та групові завдання, орієнтовані на створення скульптурних елементів, які можуть бути використані в дизайн-середовищі, ландшафтному або архітектурному дизайні. Завдяки курсу студенти здобувають навички, які дозволяють їм працювати зі скульптурою як з інструментом формування та трансформації простору, а також розвивати критичне та креативне мислення.

Робоча програма дисципліни «Скульптура» визначає цілі, завдання та вимоги, які відповідають сучасним тенденціям у галузі дизайну середовища та дозволяють підготувати висококваліфікованих фахівців у цій галузі. Курс також сприяє розвитку естетичного смаку студентів, їх здатності до самостійної творчої роботи та проектування скульптурних форм, що гармонійно інтегруються в сучасне середовище.

Метою викладання навчальної дисципліни «Скульптура» є:

- відображення видимої (об'єктивної) реальності;
- досягнення скульптурної грамоти;
- володіння скульптурними навиками;
- освоєння прийомів творчого пошуку в розв'язанні практичних завдань;
- освоєння різних технік виконання, технологій скульптурних матеріалів;
- розвиток образотворчого мислення, що є необхідним для творчої діяльності в усіх видах образотворчого мистецтва.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Скульптура» є:

- надання студентам розуміння основних засад скульптурної грамоти;
- аналітичний підхід до вирішення скульптурних завдань;
- послідовність отримання скульптурних знань від найпростішого до складного, від загального до деталей і навпаки від деталей до узагальнення;
- поетапність навчання: кожне наступне завдання ґрунтується на досвіді набутому попередньо.

Навчання скульптури має всебічно сприяти засвоєнню основного арсеналу засобів та прийомів, спираючись на багатолітній досвід поколінь викладачів скульптури, враховуючи наочний приклад митців-класиків світової скульптури. Програмні завдання розташовуються в методичній послідовності, вирішуючи найрізноманітніші завдання як в процесі навчання в аудиторії, так і в подальшій творчій та фаховій роботі.

2. Програма навчальної дисципліни.

Ціллю дисципліни є формування у студентів знань та практичних навичок, необхідних для роботи зі скульптурою як засобом просторового та естетичного вираження в рамках дизайну середовища. Курс сприяє розвитку творчих здібностей, просторового мислення та технічної майстерності, що дозволяє студентам створювати скульптурні об'єкти, які органічно інтегруються в різні середовища — архітектурні, ландшафтні, інтер'єрні.

Навчальна дисципліна «Скульптура» є перехідною ланкою від теорії через практичну роботу до технічного виконання, здатне здійснювати рішення як практичних аудиторних завдань, так і майбутнього дизайн-об'єкта. В професійному середовищі, має розбиратись у стадіях здобутку успіху в професійній кар'єрі, зважаючи на новочасні тенденції ринку праці, проводити дослідження, обирати належну бізнес-модель і готувати бізнес-план професійної роботи у галузі дизайну. Ознайомлення студентів з основними принципами та техніками створення скульптурних елементів для інтер'єрів, а також розвиток

практичних навичок у використанні різноманітних матеріалів і технік для створення декоративних елементів, що органічно вписуються в простір інтер'єру.

Надання знань про матеріали, техніки та інструменти для роботи зі скульптурними елементами. Вивчення процесу створення об'ємних скульптурних композицій та художнього оформлення простору інтер'єру. Розвиток творчих навичок у поєднанні традиційних і сучасних методів для створення художніх елементів інтер'єрів. Ознайомлення з історією та сучасними тенденціями скульптури в контексті архітектури та дизайну.

Ця програма забезпечує студентам необхідні знання та навички для ефективного використання скульптури в інтер'єрі, що дозволяє їм створювати оригінальні і функціональні дизайнерські рішення.

Матеріали та інструменти для скульптури

Огляд основних матеріалів: гіпс, дерево, метал, пластик, синтетичні матеріали.

Інструменти для ліплення, моделювання та обробки матеріалів.

Техніка безпеки при роботі з інструментами:

Студенти повинні ознайомитися з технікою безпеки при роботі з інструментами (особливо при використанні гострих та важких інструментів).

Окремо розглянути правильну позу та техніку тримання інструментів для запобігання травмам.

Ознайомлення з правилами безпеки при роботі з інструментами (особливо гострими та важкими), правильною позою та технікою тримання інструментів.

Перелік тем дисципліни:

В міру виконуваності практичних завдань студентів, викладач індивідуально обговорює і визначає комплекс завдань для аудиторної та самостійної роботи.

Тема 1. Історія скульптури в інтер'єрі: від античності до сучасності.

Тема 2. Основи та роль скульптури в інтер'єрі.

Тема 3. Пропорції, композиція та баланс у скульптурних формах, взаємодія скульптури та простору: масштаб, контекст, світло і тіні.

Тема 4. Робота з інструментами для обробки матеріалів.

Тема 5. Основи ліплення та моделювання. Розвиток навичок ліплення з різних матеріалів (глина, пластилін, гіпс).

Тема 6. Інтерпретація ідеї через об'ємні форми. Врахування пропорцій та естетичних принципів при проектуванні скульптурних форм в середовищі.

Формування програмних компетентностей

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми дисципліна «Академічний живопис» забезпечує низку компетентностей, яких студенти мають досягти відповідно до спеціалізації 022 Дизайн:

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ЗК 04.	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 05.	Здатність працювати в команді.
ЗК 06.	Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
ЗК 07.	Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
СК 05.	Здатність застосовувати знання історії українського і зарубіжного мистецтва та дизайну в художньо-проектній діяльності.
ПРН 01.	Застосовувати набуті знання і розуміння предметної області та сфери професійної діяльності у практичних ситуаціях.
ПРН 05.	Розуміти і сумлінно виконувати свою частину роботи в команді; визначати пріоритети професійної діяльності.
ПРН 06.	Усвідомлювати відповідальність за якість виконуваних робіт, забезпечувати виконання завдання на високому професійному рівні.

ПРН 11.	Розробляти композиційне вирішення об'єктів дизайну у відповідних техніках і матеріалах.
---------	---

3. Структура навчальної дисципліни.

Назва тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.
	Рік підготовки 3 семестр 6						Рік підготовки 3 семестр 6					
	Розділ 1. Живопис натюрморту											
Тема 1	4		2			2						
Тема 2	8		4			4						
Тема 3	12		8			4						
Тема 4	18		10			8						
Тема 5	24		12			12						
Тема 6	24		12			12						
Залік												
Разом за 2 семестр	90		48			42						

4. Теми практичних занять

Тема 1. Історія скульптури в інтер'єрі: від античності до сучасності.

Теоретичне завдання:

Напишіть реферат про роль скульптури в інтер'єрі від античності до сучасності.

Охарактеризуйте етапи розвитку скульптури в контексті інтер'єрного дизайну, звернувши увагу на її еволюцію від функціональних і ритуальних об'єктів до декоративних елементів.

Визначте ключові характеристики скульптури в різних історичних стилях (Античність, Ренесанс, Барокко, Класицизм, Модерн, Постмодерн). Порівняйте їх з сучасними тенденціями використання в інтер'єрі.

Тема 2. Основи та роль скульптури в інтер'єрі.

Теоретичне завдання:

Напишіть реферат на тему «Основи та роль скульптури в інтер'єрі».

Охарактеризуйте історичні етапи розвитку скульптури в інтер'єрі, її функціональне значення та естетичну роль в різних періодах. Розгляньте, як змінювалася роль скульптури в інтер'єрі від сакральних об'єктів до декоративних елементів сучасного дизайну.

Порівняйте основні техніки скульптури, що використовуються для створення інтер'єрних елементів (ліплення, моделювання, вирізування) і їх вплив на сприйняття простору.

Індивідуальне завдання:

Розробіть концепцію інтер'єру для публічного простору (галерея, музей, ресторан, офіс), де основною метою буде використання скульптури як основного елементу оформлення простору. Врахуйте функціональне і естетичне призначення інтер'єру, а також взаємодію скульптурних елементів з іншими аспектами дизайну (освітлення, колір, матеріали).

Поясніть свій вибір щодо типу скульптур (класичні чи сучасні), матеріалів та їх інтеграції в простір, а також як скульптура підсилює атмосферу і сприйняття простору.

Тема 3. Пропорції, композиція та баланс у скульптурних формах, взаємодія скульптури та простору: масштаб, контекст, світло і тіні.

Практичне завдання:

Створіть ескіз або концепцію скульптурного елементу для конкретного інтер'єру (наприклад, стіна в холі, скульптурна композиція на стелажі, декоративна композиція для столу). У своєму завданні обов'язково:

Врахуйте пропорції та баланс між формами.

Поясніть, як масштаб скульптури гармонійно взаємодіє з навколишнім простором.

Розрахуйте, як світло та тіні будуть підсилювати естетичний ефект композиції (можна застосувати різні джерела світла та їх взаємодію з матеріалами).

Оформіть завдання у вигляді ескізу або 3D-візуалізації з коротким поясненням вашої концепції.

Індивідуальне завдання:

Створіть композицію із скульптурних елементів для конкретного інтер'єру, враховуючи принципи пропорцій, композиції та балансу. У вашому проєкті враховуйте:

Співвідношення розмірів елементів композиції до простору (масштаб).

Взаємодію скульптури з оточенням (меблями, стінами, освітленням).

Розробіть ескізи з різними варіантами освітлення, показуючи, як це змінює вигляд композиції.

Поясніть, як ваш вибір композиції, пропорцій і освітлення сприяє створенню бажаного ефекту в інтер'єрі.

Тема 4. Робота з інструментами для обробки матеріалів.

Мета завдання:

Ознайомити студентів з основними інструментами та техніками обробки різних матеріалів, що використовуються в скульптурі.

Розвинути практичні навички обробки матеріалів (глина, гіпс, дерево, пластик).

Формувати вміння працювати з різними інструментами, зокрема, з інструментами для ліплення та різьблення.

Завдання:

Ознайомлення з інструментами для обробки матеріалів:

На початку заняття кожен студент ознайомиться з основними інструментами для роботи з різними матеріалами (скульптурними інструментами для ліплення, різьблення, шліфування, та інші допоміжні інструменти). Інструменти можуть включати:

Скульптурні ножі та стамески для різьблення.

Пластикові або металеві шпателі для роботи з глиною та іншими м'якими матеріалами.

Фрези, пилки та шліфувальні інструменти для обробки твердих матеріалів (дерево, камінь).

Інструменти для моделювання (металеві та дерев'яні штифти, дерев'яні молотки тощо).

Практична робота:

Студенти мають вибрати один матеріал для роботи: пластилін, глину, гіпс або дерево (на вибір), відповідно до техніки, яку вони хочуть освоїти.

Потрібно виготовити невеликий об'єкт, що має форму геометричної фігури (наприклад, розетка, натюрморт), для подальшого оброблення за допомогою обраних інструментів.

Для глини: виконати форму за допомогою шпателів та ножів, розвиваючи техніку ліплення та моделювання.

Для гіпсу: використати стамески та шпателі для створення чистих ліній та елементів рельєфу.

Для дерева: за допомогою стамесок та ножів створити загальні контури та основні риси форми.

Етапи виконання роботи:

Підготовка робочого місця та інструментів.

Вибір відповідного матеріалу та інструментів для обробки.

Поетапна обробка обраного матеріалу відповідно до обраної техніки (ліплення, різьблення, шліфування).

Оцінка та коригування форми на кожному етапі роботи.

Завершення роботи: оцінка отриманого результату, вдосконалення деталей.

Тема 5. Основи ліплення та моделювання. Розвиток навичок ліплення з різних матеріалів (глина, пластилін, гіпс).

Мета завдання:

Розвинути вміння та навички ліплення та моделювання об'ємних форм із різних матеріалів.

Ознайомити студентів з основними принципами ліплення та техніками створення об'ємних форм.

Поглибити розуміння властивостей матеріалів, таких як глина, пластилін і гіпс, та їх застосування в скульптурі.

Розвинути у студентів просторове мислення і вміння працювати з різними текстурами та формами.

Завдання:

Ознайомлення з матеріалами для ліплення:

Студенти повинні ознайомитись із властивостями матеріалів для ліплення (глина, пластилін, гіпс), їх перевагами та недоліками.

Глина — матеріал для класичного ліплення, має високу пластичність, дозволяє легко створювати деталі.

Пластилін — матеріал, зручний для створення ескізів і попередніх форм, добре підходить для роботи в умовах обмеженого часу.

Гіпс — використовується для створення відлитої форми або об'ємних елементів з високою деталізацією.

Практична робота з кожним матеріалом:

Ліплення з глини:

Студентам необхідно створити об'ємну форму, використовуючи основні прийоми ліплення: заміс, скульптурний натиск і розтягування.

Вибір форми: створення базової геометричної фігури (сфера, куб, циліндр) або простого об'єкта з натури (наприклад, квітка, птах).

Завдання: навчитися працювати з базовими формами та додавати деталі.

Моделювання з пластиліну:

Студенти мають створити ескіз об'ємної форми за допомогою пластиліну.

Робота з пластиліном дозволяє швидше виконати форму, а також моделювати деталі.

Завдання: створення швидкого ескізу скульптурного об'єкта (наприклад, простого портрета, архітектурної деталі або абстрактної композиції).

Ліплення з гіпсу:

Використання техніки ліплення з гіпсу для створення більш стабільних і детальних форм.

Завдання: створення рельєфу або малих об'ємних елементів з гіпсу, використовуючи молди (форми) або пряме ліплення. Студенти мають зліпити

просту композицію з гіпсу (наприклад, текстуровану плитку або частину абстрактної форми).

Тема 6. Інтерпретація ідеї через об'ємні форми. Врахування пропорцій та естетичних принципів при проектуванні скульптурних форм в середовищі.

Мета завдання:

Розвинути вміння інтерпретувати ідеї через створення об'ємних форм, що відповідають естетичним принципам і гармонійно вписуються в просторове середовище.

Ознайомити студентів з важливістю пропорцій та композиційних законів при проектуванні скульптур.

Поглибити розуміння того, як скульптури можуть взаємодіяти з навколишнім середовищем (архітектура, інтер'єри, публічні простори).

Завдання:

Ознайомлення з естетичними принципами та пропорціями:

Студенти повинні розглянути основні естетичні принципи композиції в скульптурі (баланс, симетрія, асиметрія, ритм, контраст, єдність і різноманітність).

Ознайомлення з принципами пропорцій у скульптурі: правило золотого перетину, закони симетрії та динаміки в скульптурних формах.

Аналіз того, як різні пропорції можуть впливати на сприйняття об'єкта в просторі та як вони інтегруються в середовище.

Інтерпретація ідеї через об'ємні форми:

Студентам пропонується вибрати тему або ідею, яку вони хочуть передати через скульптурну форму (це може бути абстрактна концепція, образ або емоція, наприклад, «Свобода», «Енергія», «Тиха гармонія»).

Важливо зберегти цілісність композиції, враховуючи пропорції та естетичні принципи, щоб ідея була зрозуміла та виразна через форму та структуру.

Проектування скульптури для конкретного середовища:

Студенти повинні розробити проект скульптури, що інтегрується в конкретне середовище, наприклад, у публічний простір, інтер'єр, ландшафт.

Завдання: вибрати масштаб, матеріали, а також форму скульптури, яка органічно вписується в це середовище, з урахуванням пропорцій, взаємодії з навколишнім простором і створення гармонії з оточенням.

При проектуванні необхідно звернути увагу на:

Взаємодію скульптури з іншими елементами середовища (будівлями, природними об'єктами, іншими скульптурами).

Як розміри та форма скульптури змінюють сприйняття простору.

Колористику та текстури, що доповнюють загальну концепцію.

Етапи виконання роботи:

Ідея та концепція: Розробка початкової ідеї, концептуальний ескіз або схема, що зображує форму скульптури в контексті середовища.

Проектування: Вибір матеріалів та технік для створення моделі, обчислення пропорцій та розмірів.

Моделювання: Створення масштабної моделі або макета скульптури за допомогою вибраного матеріалу (глина, пластилін, пінопласт, інші моделювальні матеріали).

Оцінка та коригування: Під час роботи студент має перевіряти, як форма виглядає в контексті середовища, чи відповідають пропорції ідеї та простору, в якому скульптура буде розміщена.

5. Завдання для самостійної роботи

Розробка інтер'єрних проектів, дослідження новітніх матеріалів і технологій.

Самостійна робота 1. Стилїстика інтер'єрів і вибір відповідних художніх елементів.

Самостійна робота 2. Процес проектування скульптурних елементів для конкретних інтер'єрів.

Самостійна робота 3. Експерименти з комбінуванням різних технік для досягнення ефекту інтегрованих композицій.

6. Система бонусів

Передбачено додаткові бали за активність студента, та творчий підхід під час практичних занять, виставкова участь у фестивалях та конкурсах.

1. Методи навчання:

1. Розповіді: аспекти дисципліни, історія та сучасні тенденції.
2. Практичні заняття: виконання творчих завдань, розвиток навичок ліплення, моделювання та живопису.
3. Самостійна робота: розробка інтер'єрних проектів, дослідження новітніх матеріалів і технологій.
4. Індивідуальні завдання: виконання завдань зі створення об'ємних елементів для інтер'єрів.

8. Методи контролю

1. Усне опитування (індивідуальне, аналіз відповідей студентів).
2. Письмова аудиторна та поза аудиторна перевірка (виконання рисунків, підготовка різних відповідей, самостійні роботи з конкретних завдань тощо).
3. Практична перевірка (рішення професійних завдань).

9. Розподіл балів і поточний контроль

Поточний контроль: перевірка етапів розробки ескізів та виконання практичних завдань.

Практичні завдання: розробка інтер'єрного проекту із використанням скульптурних елементів і 3D розпису.

Підсумкова атестація: захист практичної роботи та її презентація.

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.

Розділ 1					
Поточне тестування та самостійна робота					
Практичні роботи		Практичні роботи		Підсумковий контроль	Сума
П. р. 1	П. р. 2	П. р. 3	П. р. 4		

15	15	15	15		
П. р. 5	П. р. 6			залік	
20	20				100

10. Методичне забезпечення

Книжкова література і навчальні посібники: методичні матеріали до індивідуальних занять; навчально-дослідні завдання; методичні матеріали для організації самостійної роботи студентів, виконання індивідуальних завдань.

11. Рекомендовані джерела

Основна література:

1. Гребенюк Іван. Скульптура у сучасному інтер'єрі. <http://archinform.knuba.edu.ua/article/view/267411> (дата звернення: 05.12.2024)
2. Кириченко М. А. Кириченко І. М. Основи образотворчої грамати. - К., «Вища школа», 2002.
3. Михайленко В. Є. Основи композиції (геометричні аспекти художнього формотворення): навчальний посібник/ В. Є. Михайленко - Київ : Каравела, 2015.
4. Мусієнко П.Н. Керамічний живопис К.: Львів, 1947
5. Сидоренко П.І., Бондаренко Г.О., Куц С.О. Анатомія та фізіологія людини: підручник. Київ: Кондор, 2015
6. Скульптура в інтер'єрі – сучасний предметний дизайн. URL: <https://www.0332.ua/news/3124698/skulptura-v-intereri-sucasnij-predmetnij-dizajn> (дата звернення: 05.12.2024)
7. Скульптура в інтер'єрі: особливості, поради та приклади. URL: https://realestate.24tv.ua/skulptura-interyeri-osoblivosti-poradi-foto-ostanni-novini_n1446366 (дата звернення: 05.12.2024)

8. Чарновський О. Українська народна скульптура / О. Чарновський. Л.: Вища школа, 1976. 143 с. з іл. 13.

Додаткова література:

9. Антонович Є. Л., Шпільчак В. Л. Малюнок і живопис Методичні рекомендації. - К., 1990.

11. Жаворонков П. В. Рисунок. Методи зображення на площині: методичний посібник. Вижниця: Черемош, 2014

12. Гулей О. В. Декоративно-прикладне мистецтво: навчальний посібник. Суми: ДПУ ім. А. С. Макаренка, 2012.

Підручники та монографії з технік ліплення та живопису.

Відео-уроки та онлайн-курси з художнього оформлення інтер'єрів.